

Warszawa, dnia 15 stycznia 2009 r.

Minister Spraw Zagranicznych

KSM 09/ 801

**Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Stanisława Bisztygi (pismo nr BPS/DSK-043-1197/08 z dnia 23 grudnia 2008 r.), złożone na 24 posiedzeniu Senatu w dniu 19 grudnia 2008 r. w sprawie prześladowań chrześcijan w Indiach, uprzejmie informuję, że do takich wydarzeń doszło przede wszystkim w sierpniu i wrześniu 2008 roku na terenie niektórych stanów tego kraju (głównie w Orisie). Zareagowała na nie zarówno światowa opinia publiczna, jak i część środowisk indyjskich.

Metodą reagowania na szczególnie rażące przypadki łamania praw człowieka, w tym prześladowania chrześcijan, są działania w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa UE. Uzgodnione, na forum całej UE, działania prowadzi zazwyczaj Prezydencja lub Trójka UE w stosunku do danego państwa, w którym odnotowano przypadki pogwałceń praw człowieka. Takie działania, podejmowane w imieniu całej UE, stanowią bardziej skuteczną formę nacisku i zapewniają większe prawdopodobieństwo odniesienia zakładanego skutku, niż indywidualne działania poszczególnych państw. Postawa Unii Europejskiej jest konsekwentna, a Polska inspiruje i aktywnie kreuje jej wspólne działania. Uważamy, że wyrażając troskę o prawa człowieka, jednym i skoordynowanym głosem, możemy w znaczący sposób przyczynić się do poprawy położenia chrześcijan w Indiach.

Dyplomatyczna presja państw Unii Europejskiej (m.in. rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 września 2008 r., podjęcie tematu podczas Szczytu UE-Indie i włączenie zapisu o prawach człowieka do komunikatu końcowego), jak również protesty episkopatu Indii oraz tamtejszych organizacji praw człowieka przyczyniły się do przyspieszenia reakcji władz centralnych (potępienie przemocy przez premiera Manmohana Singha, skierowanie dodatkowych sił porządkowych do Orisy, szeroka akcja policyjna, która przyniosła zatrzymanie ponad 600 osób). Na problem prześladowań chrześcijan zwrócił uwagę Parlament Europejski, który 15 listopada 2007 r. przyjął rezolucję „w sprawie poważnych wydarzeń zagrażających istnieniu wspólnot chrześcijańskich oraz innych wspólnot religijnych”.

Do tematu prześladowań odniosła się także pod koniec października 2008 r. unijna komisarz Benita Ferrero-Waldner, która w imieniu Komisji Europejskiej podkreśliła, że sprawa jest przedmiotem stałej obserwacji i troski tej instytucji. Zapewniła o utrzymywaniu poparcia dla kilku indyjskich organizacji zajmujących się prawami człowieka. Zapowiedziała też, iż – zależnie od rozwoju wydarzeń – kwestia sytuacji chrześcijan zostanie uwzględniona przez Brukselę w agendzie najbliższych rozmów z Delhi. Na pewno będzie również podjęta podczas kolejnej dyskusji na temat praw człowieka, jaka od dłuższego czasu toczy się między UE a Indiami.

Zdaniem licznych obserwatorów stosunkowo stonowane podejście oficjalnych instytucji do sprawy prześladowań wynika z uwzględnienia szczególnej wrażliwości Delhi wobec wspomnianego problemu oraz obawy Zachodu, by publiczne „upominanie” Indii

dodatkowo nie pogorszyło sytuacji chrześcijan. Brany jest również pod uwagę całokształt uwarunkowań indyjskiej sceny wewnątrzpolitycznej (zaplanowane na kwiecień 2009 roku wybory ogólnokrajowe i rosnące szanse głównej partii opozycyjnej BJP – Indyjskiej Partii Ludowej, lansującej nacjonalistyczne hasła oraz instrumentalnie wykorzystującej problem chrześcijan). Powyższe przesłanki uwzględnia niewątpliwie także – działająca w wyważony sposób – Stolica Apostolska (26 października 2008 r., podczas niedzielnej modlitwy, papież Benedykt XVI zaapelował o „obronę chrześcijan w Indiach i Iraku”).

MSZ RP stale analizuje sytuację tej grupy wyznaniowej, między innymi dlatego, że pomimo względnego spokoju w Orisie istnieje tam prawdopodobieństwo nawrotu napięć i przemocy. Nasze obawy wzbudziła szczególnie wystosowana pod koniec listopada 2008 roku, zapowiedź ekstremistów hinduistycznych, że o ile nie zostaną zatrzymani zabójcy lokalnego przywódcy VHP (Vishwa Hindu Parishad, organizacja skupiająca fanatycznych hinduistów) – co stało się bezpośrednią przyczyną sierpniowych pogromów – to podczas obchodów Świąt Bożego Narodzenia przeprowadzona będzie blokada tego stanu (co mogłoby doprowadzić do nowych zamieszek). Z wyjaśnień udzielonych przez Ambasadę Indii w Warszawie wynika, iż władze Orisy rozumiejąc rangę problemu podjęły stosowne przeciwdziałania i do blokady stanu nie doszło. Placówka ta generalnie jest zdania, że akcje antychrześcijańskie miały incydentalny charakter i obecnie nie ma w tym zakresie poważniejszych zagrożeń.

Ambasada RP w New Delhi aktywnie uczestniczy w obserwacji sytuacji społeczności chrześcijańskiej i we wszystkich działaniach społeczności międzynarodowej na rzecz poprawy jej losu. Nasz dyplomata jest członkiem Grupy Roboczej ds. Praw Człowieka, przedstawicielstw państw Unii Europejskiej (Niemcy, Francja, Irlandia, Włochy, Finlandia i Wielka Brytania). Z inicjatywy tego forum wystąpiono m.in. ze wspólną notą do indyjskiego MSZ, wyrażającą zaniepokojenie falą przemocy i oczekiwanie podjęcia działań zapobiegawczych. Ponadto w grudniu 2008 r. Grupa Robocza udała się do Orisy i kilku innych stanów Indii z misją rozpoznawczą. Jej raport zostanie w połowie stycznia 2009 r. przekazany Prezydencji Unii Europejskiej w celu wystosowania - w imieniu wszystkich placówek UE - ponownego apelu do władz centralnych Indii oraz do premiera rządu stanowego w Orisie. Dokument zaleca UE uważną obserwację biegu wydarzeń w Orisie i przekazywanie ocen rządowi indyjskiemu. Zakłada, że misja UE uda się do Orisy ponownie wiosną 2009 r., i będzie próbować odwiedzić dystrykt Kandhamal, co nie udało się w grudniu 2008 r. Postuluje, aby sytuacja chrześcijan znalazła się na porządku dnia rozmów UE z Indiami w ramach Dialogu Humanitarnego UE-Indie.

Sąd Najwyższy Indii nakazał 5 stycznia 2008 r. władzom stanu Orisa zapewnienie bezpieczeństwa tysiącom chrześcijan, którzy uciekli z domów przed zesłoroczną falą przemocy. Sąd zakazał także władzom tego stanu wycofania bez zgody rządu centralnego wojska z obszarów, gdzie doszło do prześladowań.

Warto podkreślić, że każdorazowo podczas oficjalnych kontaktów z partnerami indyjskimi zarówno nasi dyplomaci w New Delhi, jak i pracownicy MSZ w Warszawie przekazują wyrazy troski o bezpieczeństwo mniejszości chrześcijańskiej, wskazując na wrażliwość polskiego społeczeństwa w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU

Jan Borkowski